

SHRNUTÍ ZA OBLASTI (MMR) Z SE ANALÝZY MĚSTA CV

2.2.1 Základní geografické údaje města včetně zhodnocení jeho pozice v rámci ČR a regionu

- ▶ Město Chomutov má výhodnou geografickou polohu. Hřebenem Krušných hor hraničí na severu se SRN, na jihovýchodě s okresem Louny, na severovýchodě s okresem Most a na straně západní sousedí s okresem Karlovy Vary v Karlovarském kraji. Chomutov má vhodnou polohu pro další rozvoj
- ▶ Chomutov je důležitým dopravním uzlem a hospodářské a správní centrum okresu.
- ▶ Město Chomutov bylo po celá desetiletí (a stále je) známo jako město těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a hnědouhelné těžby.
- ▶ Svou rozlohou 935 km² patří mezi středně velké okresy České republiky a v Ústeckém kraji je rozlohou největším okresním městem.

2.2.2 Demografické údaje

- ▶ Město Chomutov má (k 1. 1. 2008) 51 187 bydlících obyvatel, v posledních letech však populačně ztrácí převážně migrací. Proti klesající tendenci trvale žijících obyvatel v Chomutově je potřeba učinit určitá opatření. Jedním z faktorů, zamezující odlivu obyvatel může být například zlepšení kvality života ve městě.
- ▶ Poměrně vysoký podíl národnostních menšin v porovnání s jinými okresy (v poměru k celkovému počtu obyvatel).
- ▶ Chomutov vykazuje v porovnání s ostatními okresy měst nad 50 000 obyvatel v rámci Ústeckého kraje nejhorší úroveň vzdělanosti obyvatelstva, která je stále důsledkem politiky před rokem 1989, kdy bylo město orientováno na rozvoj těžkého průmyslu. Spolu s restrukturalizací dochází k dalším problémům spojeným s tímto procesem a vzdělanostní úrovní. Prioritou města je iniciovat vznik vysokého školství v regionu a více s vysokými školami spolupracovat.
- ▶ Chomutovsko je regionem s nejmladším obyvatelstvem, což znamená potenciál pro rozvoj. Jistým problémem je v tomto kontextu ovšem vzdělanostní úroveň.

2.2.3 Ekonomický rozvoj

- ▶ Město Chomutov je významným průmyslovým městem Ústeckého kraje (vysoký podíl průmyslu ve srovnání se službami).
- ▶ Město Chomutov vykazuje nejnižší počet ekonomických subjektů v porovnání s městy nad 50 tis. obyvatel v Ústeckém kraji.
- ▶ Město Chomutov svou polohou v blízkosti státních hranic je strategickým místem pro vznik nových firem. Dopravní napojení na okolní regiony se stále zlepšuje.
- ▶ Trend postupného nahrazování těžkého průmyslu automobilovým průmyslem v nové průmyslové zóně na Severním poli a činnostmi z oblasti terciálního sektoru – sektoru služeb.
- ▶ Velkým problémem, který je ovlivněn vzdělanostní strukturou obyvatelstva města Chomutov, je poměrně vysoká míra nezaměstnanosti v Chomutově a jeho okolí i v celém Ústeckém kraji. Vysoká míra nezaměstnanosti s sebou přináší negativní sociální jevy, resp. snižuje přitažlivost města/regionu.
- ▶ Proti hodnotě HDP na 1 obyvatele ČR zaostává Ústecký kraj o 60 826 Kč, to je téměř o 20%.
- ▶ Negativní image regionu postiženého průmyslem a zdevastovanou krajinou především vůči České republice.
- ▶ Nedostatečná kapacita v oblasti podmínek pro cestovní ruch – nutná modernizace/doplnění kulturní, sportovní a zábavní infrastruktury ve městě.

2.2.4 Sociální integrace

- ▶ Úroveň zdravotní péče ve městě Chomutov představuje dlouhodobě standard pro obyvatele města i širší region – jedna z páteřních nemocnic Krajské zdravotní a.s. (Chomutov).

- ▶ Chomutov lze aktuálně vyhodnotit jako město s poměrně dobře saturovaným spektrem a kapacitami v oblasti poskytování sociálních služeb se zaměřením na priority vyplývající z Komunitního plánu sociálních služeb – strategický přístup k této problematice.
- ▶ Město je typické sídlištní panelovou zástavbou, která je charakteristická probíhající vlastnickou restrukturalizací a s tím související postupnou revitalizací těchto sídlišť.
- ▶ Občanská vybavenost a infrastruktura pro volnočasové aktivity je na jedné straně zajištěna v dostatečném objemu, avšak v naprosto nevyhovující kvalitě, za absence synergie jednotlivých aktivit (roztržitost) a chybí infrastruktura volně přístupných ploch pro nízkopříjmové vrstvy obyvatel (nástroj sociální integrace).
- ▶ Současná vzdělanostní struktura je v Chomutově stále neuspokojivá. Je to důsledkem politiky před rokem 1989, kdy bylo město Chomutov takřka výhradně zaměřeno na rozvoj těžkého průmyslu a na jeho území migrovali ve značné míře lidé s nižším vzděláním.
- ▶ Soustava školských zařízení v Chomutově obsahuje 13 Mateřských škol, 9 základních škol, 15 středních škol a odloučená pracoviště VŠ – UJEP a ČVUT.
- ▶ Bezpečnost ve městě je ovlivněna sociální a vzdělanostní strukturou obyvatel a početným zastoupením nepřizpůsobivých občanů. Ve městě Chomutov se jedná o jeden z nejzávažnějších problémů, dotýkající se kvality života občanů i image města (jednoznačně nejvíce trestných činů z okresů v ÚK). Jedním z nástrojů, jak v této oblasti působit je zaměřit se na oblast prevence sociálněpatologických jevů, zejména u dětí a mládeže.

2.2.5 Životní prostředí

- ▶ Město Chomutov patří mezi nejzatíženější regiony Ústeckého kraje, i přes to, že se po roce 1989 začala situace v oblasti životního prostředí výrazně zlepšovat.
- ▶ Stále jsou patrné stopy důlní činnosti, které se postupně rekultivují a krajina dostává postupně přirozený krajinný ráz.
- ▶ V oblasti čistoty ovzduší lze spatřovat problém ve zhoršení čistoty ovzduší ve městě (emisemi z dopravy), ale především důsledky hornické činnosti v blízkosti elektrárny Tušimice a Pruněřov 1 a 2.
- ▶ Voda je znečišťována jen místně a to díky lokálním záplavám či v důsledku nezodpovědnosti obyvatel města Chomutov.
- ▶ V oblasti nakládání s odpady dochází na území města nahodile k vytváření černých skládek komunálních a stavebních odpadů. Starou ekologickou zátěží je oblast bývalých kasáren, bývalé ploché dráhy, které skýtají potenciál rozvoje a částečně i oblast Podkrušnohorského zooparku.
- ▶ Město Chomutov se snaží udržovat veřejnou zeleň. Nesmí se však zapomínat na investice do zeleně – obzvláště v kontextu škodlivých látek v ovzduší.
- ▶ Oblast kvality životního prostředí jako jeden z hlavních faktorů kvality života občanů a jako výrazná charakteristika, kterou vnímají ve spojitosti s image města (identifikace slova „Chomutov“ a „špatného ŽP“ v průzkumu v rámci přípravy IPRM).

2.2.6 Přitažlivá města

- ▶ Existence brownfieldu (nevyužitého zanedbaného území) po armádě ČR na území města.
- ▶ Atraktivní historické jádro města, ale na druhé straně problémová panelová sídliště a znečištěné životní prostředí postižené povrchovou těžbou uhlí (imisi zatížení nejhorší v regionu), což je spojováno s image regionu Chomutovska.
- ▶ Nedostatek alternativních prostor ke kulturnímu vyžití zejména pro mladou generaci.
- ▶ Zařízení pro organizovanou tělovýchovu jsou v převážné míře zastaralá, s nutností rekonstrukce, nebo výstavby nové infrastruktury. V posledních 10 letech vznikla nová modernější sportoviště ojedinele v méně frekventovaných odvětvích sportu. Pro širokou veřejnost není dostatek volně přístupných vybavených hřišť odpovídajících současným trendům, chybí veřejná sportoviště pro rekreační sport.
- ▶ Většina sportovních klubů nemá silnější finanční zázemí, jejich ekonomická situace nedovoluje větší rozvoj. Finanční podpora je s ohledem na současné zvyšující se náklady a stav sportovišť nedostatečná.

2.2.7 Dostupnost a mobilita

- ▶ Chomutov lze charakterizovat jako důležitý dopravní uzel, má přímé napojení na SRN. Chomutov leží na tahu do německého Chemnitzu a také do hlavního města Prahy, což mu zaručuje strategickou polohu.
- ▶ Město Chomutov je svou polohou důležitým průsečíkem železničních a automobilových tras spojujících Cheb s Ústím nad Labem a Prahu se Spolkovou republikou Německo.
- ▶ Velkým problémem je deficit parkovacích míst, zejména na velkých sídlištích.
- ▶ Jednou z priorit je rozšiřování cyklostezek a komunikací pro pěší, vzhledem k již tak zatíženému životnímu prostředí.
- ▶ Město Chomutov je pokryto inženýrskými sítěmi dostatečně, pouze nové lokality je třeba připravit pro jejich budoucí rozvoj.
- ▶ V oblasti informačního systému dosud přetrvává nízká míra (ale i důvěra) při využití internetu a malé povědomí obyvatel o přínosech elektronických služeb.

2.2.8 Správa věcí veřejných

- ▶ Město se stává významným pro celou spádovou oblast Chomutovska. Jako obec III. typu je také centrem správního využívání. Město má fungující síť organizací veřejné správy.
- ▶ Hospodaření města Chomutova lze z ekonomického hlediska hodnotit jako velmi úspěšné, zpravidla hospodaří s přebytkem.
- ▶ Město Chomutov má bohaté zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z různých evropských a národních zdrojů. Je velmi důležité, aby byl v této oblasti budován stabilní tým zaměstnanců a byla zvyšována kvalita administrativní kapacity v oblasti rozvojových projektů (technická i personální).
- ▶ Komunikace s veřejností v oblasti rozvoje města jako jedna z priorit města.

DISPARITY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH (MMR) MĚSTA CV

Základní geografické údaje města včetně zhodnocení jeho pozice v rámci ČR a regionu

Disparity:

- poloha města (nadměrná koncentrace dopravy – dopravní uzel, rozsáhlá povrchová těžba uhlí, nedaleké uhelné elektrárny atp.) snižuje významně možnost využít potenciálu města jako regionu, který může nabídnout místo pro kvalitní život, ale i pro rekreaci,
- image města, stejně tak jako celého Ústeckého kraje je v rámci srovnání s jinými kraji ČR značně zatížena předsudky (dědictví politiky před rokem 1989).

Možnosti odstranění:

- posilovat trend podpory takového podnikání, které nebude zatěžovat emisemi životní prostředí a naopak bude využívat ekologicky šetrných technologií,
- podílet se na propagaci města/regionu (Ústeckého kraje), jako kraje přírody a krajiny, v rámci níž má město co nabídnout – nutnost investovat do takových aktivit, které by kompenzovaly jasná omezení plynoucí z výše uvedených disparit.

Demografické údaje

Disparity:

- nejhorší úroveň vzdělanosti v porovnání s ostatními okresy měst nad 50 tis. obyvatel v rámci Ústeckého kraje,
- město, ze kterého se stěhují lidé (populační ztráta migrací),
- region s nejmladším obyvatelstvem,

Možnosti odstranění:

- iniciovat vznik vysokého školství v regionu a více s vysokými školami spolupracovat,
- využití vhodných ploch k vybudování volnočasové a rekreační infrastruktury, která by zlepšila image města, byla motivem pro pozitivní migraci a posílila jeho význam v rámci regionu – pól rozvoje.

Ekonomický rozvoj

Disparity:

- nejnižší počet ekonomických subjektů v porovnání s městy nad 50 tis. obyvatel v Ústeckém kraji,
- nedostatečná nabídka pracovní síly, zejména vysokoškolsky vzdělaných pracovníků ze žádoucích oborů (technické obory),
- velmi nízká úroveň HDP Ústeckého kraje ve srovnání s ČR,
- nedostatečná kvalita kulturní, sportovní a volnočasové infrastruktury jako podstatného faktoru k přilákání investorů i pracovníků s kvalifikací.

Možnosti odstranění:

- využít výhodné polohy v blízkosti státních hranic a ve spolupráci s partnery pro podporu a rozvoj podnikání změnit image regionu (města) jako místa vhodného pro podnikání i život,
- využít dostatečného počtu pracovních sil a ve spolupráci s Úřadem práce se snažit o rekvalifikaci těchto pracovních sil v souladu s požadavky trhu a plánovanými investicemi,

- zaměřit se na revitalizaci nevyužívaných areálů (pozemků) – tzv. brownfields a snažit se o maximální synergii aktivit v těchto brownfields plánovaných,
- nabídnout občanům co nejširší nabídku možností trávení volného času, pokud možno s ohledem na jejich přání (princip partnerství).

Sociální integrace

Disparity:

- město s nejvyšší mírou kriminality v rámci regionu a s tím spojená nižší vzájemná tolerance lidí,
- vysoký podíl nepřizpůsobivých občanů, zejména v aglomeracích velkých sídlišť (koncentrace kriminality), což nepřispívá k dobrému vnímání města v regionu a je také častým důvodem stěhování obyvatel do jiného regionu,
- velmi nízká úroveň vzdělanosti, která je překážkou pro rozvoj podnikání – nedostatečně kvalifikovaná pracovní síla,
- nevyhovující stav volnočasové infrastruktury (např. neexistence bezbariérových přístupů), kterou by využívaly široké skupiny obyvatel, vč. nízkopříjmových a kterou by mohly využívat pro své aktivity různé organizace zaměřené na sociální integraci atp.

Možnosti odstranění:

- zintenzivnit spolupráci všech organizací na území města, podílejících se na integraci společensky nepřizpůsobivých občanů,
- vytvoření infrastruktury, která by následně sloužila také k realizaci tzv. „měkkých“ projektů, tj. aktivit, zaměřených na sociální integraci různých skupin obyvatel (zdravotně postižení, ohrožení sociálním vyloučením, mládež atp.),
- investice plánovat s vědomím výše uvedených charakteristik města, resp. s ohledem na maximalizaci prevence výskytu negativních sociálních jevů, např. prostřednictvím vhodného architektonického řešení (minimalizace „temných zákoutí“), zavedení kamerového systému, oplocení atp.
- budovat infrastrukturu s ohledem na potřeby osob se sníženou schopností pohybu a snažit se aktivně přistupovat k začlenění znevýhodněných skupin obyvatel na trh práce, např. prostřednictvím podpory stáží, zaměstnání handicapovaných osob v organizačních složkách města.

Životní prostředí

Disparity:

- město se značně zatíženým životním prostředím, vlivem emisí, povrchové těžby, těžkým průmyslem,
- špatné životní prostředí jako negativní asociace, kterou vnímají občané ve spojitosti s vyslovením slova „Chomutov“.

Možnosti odstranění:

- soustředění investic města do revitalizace a regenerace zanedbaných území a rozšíření zeleně (priorizace „brownfields před „greenfields“),
- kompenzace zatíženého životního prostředí formou rozšíření kvalitní a pestré nabídky volnočasových aktivit ve vhodných oblastech (úleva centru města a naopak využití potenciálu dosud nevyužitých oblastí),
- podpora ekologické mobility, např. formou investic do infrastruktury, která je základní podmínkou a motivem pro ekologickou mobilitu (např. rozšiřování cyklostezek),

Přitažlivá města

Disparity:

- záporná bilance vystěhovalí/přistěhovalí občané jako důkaz nízké atraktivity města pro život občanů,
- nedostatek alternativních prostor ke kulturnímu vyžití zejména pro mladou generaci,
- nedostatek kvalitní volnočasové infrastruktury a nevyhovující stav některých základních sportovních zařízení na území města,
- potenciál v podobě nevyužívaných areálů a ploch – např. bývalý vojenský prostor (kasárny),
- koncentrace sociálně slabých skupin v některých lokalitách Chomutova (vznik sociálních ghet).

Možnosti řešení:

- zapojení neziskového sektoru do řešení problémů, které mají vliv na negativní image města, podpora jejich aktivit prostřednictvím nabídky kvalitní infrastruktury (zázemi) pro jejich další aktivity,
- zlepšení image města, prostřednictvím investic do zvýšení kvality a nabídky volnočasových aktivit, vedoucích ke zvýšení nabídky pracovních příležitostí a synergie veřejných a soukromých prostředků,
- vytvoření ucelené zóny, která bude nabízet po celý rok dostatek prostoru a širokou nabídku služeb pro oddych a relaxaci a uleví centru města – městské památkové zóně.

Dostupnost a mobilita

Disparity:

- město s vysokým deficitem parkovacích míst, zejména na velkých sídlištích,

Možnosti řešení:

- rozšíření počtu parkovacích míst na území města, s důrazem na velká sídliště,
- zklidňování dopravy prostřednictvím podpory MHD a zavedení parkovacího systému,
- propagace hromadné dopravy a napojení stávající dopravní infrastruktury (hromadné i individuální) na připravovaná revitalizovaná území a průmyslové zóny,
- zřízení Fondu rozvoje dopravní infrastruktury města Chomutov.

Správa věcí veřejných

Disparity:

- přes bohaté zkušenosti čerpání finančních prostředků z evropských i národních zdrojů nedostatečná administrativní kapacita (kvantitativně i kvalitativně) pro přípravu a řízení projektů, vzhledem k možnostem a nárokům nového programovacího období 2007 – 2013,
- pomalu rostoucí využívání internetu veřejností.

Možnosti řešení:

- budovat stabilní tým pro administraci projektů města, přičemž využít možností, které nabízí spolufinancování ROP SZ,
- využít všech příležitostí setkání s občany, partnery k prezentaci internetu (webových stránek) jako nejaktuálnějšího a nejobsáhlejšího zdroje informací a možnosti zapojení se do procesu rozhodování.
- umožnit veřejnosti komunikovat s veřejnou správou prostřednictvím elektronických médií (dokončit projekt e-Chomutovsko)

